

Nagycsütörtök

► Jn 13,1–15

Útban a Golgota felé – „Hogy beteljesedjenek az Írások”

A vasárnap jellege

Az új szövetség szerzője. Jézus jeruzsálemi dicsőséges bevonulása után vagyunk, amikor elkezdődik Jézus földi életének utolsó hete. Ez alatt az egy hét alatt egymást éri a próféciák beteljesedésének hosszú sora, gyors egymásutánban. Nagycsütörtök estéjét részletesen leírják az evangéliumok, ám a mára kijelölt ige, a lábmossás története csak János evangéliumában szerepel. Az ő evangéliuma szerint ez az este különösen, furcsán indul. A tanítványok ennek jelentőségét csak később, Jézus kereszthalála és feltámadása után, visszafelé nézve érthették csak meg.

Amit a textusról tudni kell

Jézus tudta, hogy elérkezett az óra, amelyért a földre született. Eljött az idő, hogy meghaljon, feltámadjon, és visszatérjen az Atyához. Majdnem három év alatt felkészítette a tanítványait, mind a tizenkettőt, megtanította nekik mindazt, amit tudniuk kellett ahhoz, hogy tovább tudják adni a szavait, hogy később bizonyosságot tudjanak tenni róla. Lassan eljön az idő, amikor elvégzi azt a szolgálatot, amelyért az Atya elküldte a földre, meg kell hálnia minden egyes történelmi kor minden egyes emberéért egy gyilkosoknak, rablóknak

büntetésül alkalmazott szegényfán, a keresztfán. Mindezt azért, hogy beteljesedjenek az Írások!

De még nagycsütörtökön meg kell mutatnia az irányt, a célt, hogy a tanítványok az ő személyes jelenléte nélkül is folytatni tudják azt a nem kis feladatot, amellyel megbízta őket majd a feltámadása és a mennybemenetele után. A Mester ismeri azt a munkát, amelyet rábízott az Atya, és el is végzi hűséges szeretettel az Atyaért és az emberekért, értünk.

Jézus korában a lábmossás a legutolsó rabszolga feladata volt a háznál, ahová vendég érkezett. Jézus kendőt kötött magára, ez arra emlékeztet minket, hogy elhagyta a menny dicsőségét, és úgy jött e világba, mint szolga, és szolgált azoknak, akiket teremtett, méghozzá alázattal szolgált. Az alázat a büszkeségtől való mentességet jelent. Az igazi alázat pedig az engedelmesség, vagyis egymást különbnek tartani magunknál. Az igazi alázat azonban nem csúszás-mászás, hanem engedelmesség az igének. Vagyis az alázatos ember életében a legfőbb tekintély Isten szava. Akkor is, ha az nem mindig egyezik az ember terveivel, elgondolásával, akaratával.

Az isteni házigazda rabszolgává lett, és elvégezte ezt az alantnak tartott szolgálatot. Megjegyzendő, hogy erre a rabszolgamunkára csak pogány származású rabszolgát kötelezhettek, zsidó rabszolgát nem!

A perikópa megértése

Akkoriban az utak porosak voltak, teli kövekkel, tövisekkel, gödrökkel, kátyúkkal, és az emberek mezítláb jártak, vagy saruban, amely egy bőrdarab volt csupán, amelyet a bokához erősítettek. A láb így gyakran kisebesedett, és szükség volt arra, hogy mielőtt a házba beléptek, megtisztítsák, és olajjal kenjék be, hogy gyógyuljanak és ne fertőződjenek el a sebek. Kivételes eset volt, ha a házigazda a kedves vendégének saját maga mosta meg a lábát. Viszont Jézus korában, abban a kultúrában az, hogy a Mester mossa meg a tanítványai lábát, botrántoztató volt. Ám ezen a nagycsütörtöki estén a nagyobb szolgál a kisebbnek, az Úr a rabszolgának, a Mester a tanítványoknak, tehát megfordul a sorrend. Jézus pedig minden tanítványának megmosta a lábát, kivétel nélkül. Jézus a legapróbbnak, legjelentéktelenebbnek tűnő munkát is értékeli, és ő maga is odaalázkodik a tanítványok lábához, hogy megmossa. Nem csoda, hogy Péter tiltakozik, amikor a Mestert szolgaszerepben látja. Ezért Péter a kezét és a fejét is meg akarta mosatni. Jézus azt mondja, *„ha nem moslak meg, semmi közöd hozzám”*. Az Ószövetségben a „közöd van hozzám” a zsákmányon vagy az örökségen való osztozást jelentette, az Újszövetségben pedig azt jelenti, hogy Jézus által, vele együtt részesedhetünk Isten országában.

Csak az lehet Jézussal közösségben, akit ő megtisztított. És akit ő megtisztított, attól azt várja, hogy az ő lelkületével szolgáljon másoknak, ahogyan azt Jézustól látta, tőle tanulta. *„Aki megfürdött, annak csak arra van szüksége, hogy a lábát mossák meg, különben teljesen tiszta.”* Vagyis a kereszthalál büntető ereje tisztává teszi őket, ennél többre nincs szükségük, és nekünk sincs másra szükségünk. Tisztává pedig úgy lesz az ember, ha tökéletesen egy Jézussal.

Aki Jézus tanítványi köréhez tartozik, de az ellenség szolgálatában áll, az nem tiszta. Júdásban sem Jézus szava, sem mesterként mégis lehajolva végzett lábmosási tette nem idézett elő változást, és gyilkos szándék ébredt benne; e szándék

kivitelezéséhez nyújtott segítséget a szinedriumnak, a zsidó nagytanácsnak.

Jézus tudta, hogy ki az, aki „nem tiszta”, ki az, aki el fogja őt árulni, de nem mondja ki az áruló nevét. A Júdásra való utalás azt mutatja, hogy még a legszűkebb tanítványi körben is volt áruló. Jézus bár szomorú emiatt, de mindezzel együtt sem történik más, mint az Írás beteljesedése. Az árulás sokkal súlyosabb, ha azt olyan valaki teszi, aki előzőleg az elárult személy asztalvendége volt.

A lábmosás után Jézus azt a feladatot adja a tanítványoknak, hogy amint ő tett velük, nekik is ugyanúgy kell tenniük. Másokra figyelve, másoknak segítséget nyújtva, Jézusra figyelve ott lenni a másik ember mellett, amikor szenved, amikor nehézségek közt keres kiutat, és figyelni arra, mit üzen a Mester éppen akkor, éppen ott, mit lehet és mit nem lehet kimondani ahhoz, hogy a másik ember megkapja a valódi segítséget, amelyet egyedül Isten adhat abban a helyzetben.

A lábmosás érthetetlen cselekedet volt, de ugyanilyen volt a kereszthalál is, amely megütközés, botrány, illetve Pál apostol szerint bolondság (1Kor 1,23).

Amit Jézus tett, azt csak „majd később” lehet megérteni, húsvét fényében és a Szentélek segítségével, ami pünkösöd után nyeri el igazi lényegét, megértését, és ami folytatódik az apostolok további szolgálata során végig az évezredekben, Jézus értünk való visszajöveteléig.

Igehirdetési vázlat

Jézus az Atyára figyelve, tudatosan cselekszik. Jézus semmit sem tett önmagától, mindig kikérte az Atya tanácsát. Ami vele történt, az nem az események szerencsétlen összjátéka, nem véletlenek sorozata, nem a „rossz megfogalmazás”, amelyet a szinedrium, a zsidó nagytanács és Pilátus előtt adott, hanem tudatos döntés.

Jézus az Atyára figyelt, és arra, hogy „beteljesedjenek az Írások”, ahogy a próféták előre megírták a Messiásról, a Szabadítóról. Valóban, a nagy-

hét kezdetétől sorra teljesednek be a „régí” próféciák. A zsidó bölcsek, akiknek az volt a feladatuk, hogy kutassák az Írásokat, hogy ha az igaz Messiás megjelenik, mellé tudjanak állni, nem azokat a próféciákat találták meg, amelyek szükségesek lettek volna az igaz Messiás felismerésére, mert ők hadvezért vártak, aki erős, és megszabadítja őket a rómaiak igája alól. De Istennek még ezzel a tévedéssel is terve volt:

Minden nép életét meg akarta menteni, nem csak az eredetileg választottakét, a zsidókét. Mindezt azért tette Isten, hogy tágítsa a hívők, a benne feltétel nélkül bízók táborát.

A példaadás fontossága Jézusra figyelve érthető meg. Mezítláb járáskor a talp érintkezik a földdel, a talpjal, megerősödik, és sokkal több mindent kibír, mint gondolnánk. (Nagymamám, aki 1898-ban született és 1987-ben halt meg, és a születésnapján tettük, csak mezítláb szeretett járni, még a hegyre is úgy ment fel, hogy a hegy alján lehúzta a cipőjét.) Ma már kevés ember jár mezítláb, legfőleg nyáron a strandon vagy a vizek partján, akkor sem hosszabb ideig. Így ma nem beszélhetünk felsebzett lábokról, kivéve, ha üvegszilánkba vagy más effélébe, például horgászcsaliba akadunk a Balaton vizében. Előfordul, hogy kint hagyjuk a cipőnket az ajtó előtt, mielőtt zoknis lábbal belépünk a szobába. Az, amit Jézus tett a lábmosáskor, segítőszolgálat volt, ami azóta sem változott.

A példa ragadós, szokták mondani. Egy rokonunk, akit nagyon szerettünk, súlyos beteg lett, kórházba is került. Nem tudtam, mit kívánjak neki. Ezt mondtam az Űrnak: Uram, nem tudom, jó-e neki, ha arra kérlek, gyógyítsd meg, mivel te aztán valóban tudod, hogy milyen nagy fájdalmai vannak. Rád bízom, Uram! Tedd vele azt, ami szerinted a legjobb a számára. Ha elviszed erről a földről, csak azt kérem, ha lehet, ne szenvedjen sokat. A rokonunk pedig pár nap múlva békésen elaludt örökre.

A példa ragadós. Börtönbe került emberek azzal szoktak védekezni: otthon ezt láttam, azt láttam, nem tudtam én sem másképp cseleked-

ni. De olyanok is akadnak, akik azt mondják: éppen azért akarok másképp élni, mert otthon csak a rosszat láttam, és nem akarok olyan életet, én másféle életet akarok élni!

Vajon mi el tudjuk-e mondani, hogy otthon azt a példát láttuk, hogy a családtagjaink segítettek egymást, összetartottak, a bajban és az örömben is együtt osztoztak? Ha így van, az nagy erő és nagy áldás. Rólunk majd elmondhatják-e az utánunk jövők, a gyerekeink, az unokáink, hogy segítőkészek voltunk, hogy megálltunk, amikor a nagy rohanásunkban egy másik, talán ismeretlen embernek szüksége volt ránk?

A példa ragadós. A jó példa is, csak az el is gondolkodtat, és előfordulhat, hogy új irányt ad az életünknek. Valaki ártott nekünk, közben elszálltak az évek, és amikor újra találkozunk, hogy lehet, hogy mégis tudunk őszinte szeretettel nézni a másikra, és nem a régi sérelem, tüske jut az eszünkbe?

Ahhoz, hogy így teheszünk, Jézushoz kell fordulnunk segítségért. Ezzel Jézus kérését teljesítjük, hogy ahogyan ő tett velünk, mi is úgy tegyünk másokkal. Ő megbocsátott, és segített talpra állni, újra elindulni az ő erejével, s onnantól az ő szemével látjuk azt a régi sérelmet is.

Hogy lehetünk tisztává? Ne keressük a kibúvókat, a más lehetőségeket, mert önmagunktól, saját akaratunkból, saját szorgalmunkból nem fog menni, a lelkünket, a lelkiismeretünket nem tudjuk megtisztítani önerőből. A bűneinktől, vagyis az Istennel szemben való tartozásunktól egyedül csak Jézus tud minket megszabadítani a Golgotán értünk is hullt vére által. Ha elfogadjuk, hogy értünk is életét áldozta, valóban tiszta lesz a lelkünk, és léphetünk tovább.

Cél, hogy folytatódjon Jézus ügye

Jézus nem csupán akkori tanítványait akarta tanítani, nemcsak nekik akart példát mutatni, hanem az ő segítségükkel a később élő benne bízókat is, így minket is. Továbbadhatjuk mindazt, amit Jézustól tanultunk: a szeretetet mások iránt, a nekünk ártani akarók iránt is; lehajolni azokhoz, akiket oly sokszor

magukra hagytak; kiállni azok mellett, akik hűek Istenhez és Jézus szavához, akkor is, ha hátrányuk származik belőle; bízni Jézus szavában akkor is, amikor minden körülmény és mindenki az ellenkezőjét sugallja. Ki tudja, talán a mi – emberinek tűnő – kiállásunk miatt kerül valaki közelebb Istenhez, maga sem tudja talán, hogy mi miatt és miért.

Tudjuk, ha mi nem szóljuk Isten szavát, Isten keres magának másokat, akik megteszik. De ha nem vállaljuk ma az ő útját, ne is reméljük, hogy egykor majd megállhatunk előtte.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

1Kor 11,23–29: Pál az úrvacsora lényegét mondja el
2Móz 12,1–11: a páskabarány elrendelése

Énekek

EÉ 427: Az Úr szent Bárányára (4. vers)
EÉ 382: Bűnösöknek megváltója (1. vers)
EÉ 574: Szeretni nem pusztá szó (1. vers)

Imádság

Urunk, Jézus Krisztus! Te a mi megváltásunkért áldoztad fel életedet a kereszten. Egész földi életed az Atya akaratának teljesítése volt, és az Atya elfogadta ezt az áldozatot. Te úgy tervezted, hogy életed és áldozatos szereteted folytatódjon tanítványaid életében, és adják tovább a rólad szóló hírt, mindaddig, amíg vissza nem térsz, ahogy megígérted. Minden úrvacsorában újra közénk jössz, hogy saját testeddel és véreddel tápláld és erősítsd lelkünket. Ámen.

Illusztráció

Bodrog Miklós: *A lábmosás*
János 13,1–20

Jézus minden tanítványnak
megmosta a lábát,

mert nem úgy élt köztük, mint Úr,
hanem mint ki szolgált.

Nem nézte, hogy ez „rossz munka”,
s kellemetlen éppen,
szeretetből elvégezte
nékünk példaképpen.

Júdással sem tett kivételt,
ő senkit el nem vet.
Nem volt személyválogató,
ha szolgálni kellett.

Úr létére ilyen példát
adott Ő minékünk.
Így szolgáljunk egymásnak is,
Néki is, míg élünk!

Felhasznált irodalom

- BLOOM, Edwin A. 1997. János evangéliuma. In: John F. Walvoord – Roy B. Zuck: *A Biblia ismerete kommentársorozat*. 6. köt. *Máté – János*. Ford. Köves Gábor. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest. 373–450. o.
- BOLYKI JÁNOS 2001. „*Igaz tanúvallomás*”. *Kommentár János evangéliumához*. Osiris Kiadó, Budapest. 335–345. o. (Kommentárok a Szentíráshoz.)
- GÖRÖG ÚJSZÖVETSÉG – Magyar nyelvtani elemzésekkel. <https://ujszov.hu/>.
- HORVÁTH ISTVÁN SÁNDOR. Evangéliumi elmélkedés, imádság. *Katolikus.hu*, <https://evangelium.katolikus.hu/audio/NE20250417.mp3>.
- MACDONALD, William 1999. *Újszövetségi kommentár*. 1. köt. *Máté – Róma*. Evangéliumi Kiadó, Budapest. 350–446. o.
- KARNER KÁROLY 1950. *A testté lett Ige. János evangéliuma*. Magyar Luther-Társaság, Budapest. 184–190. o.
- LENKEYNÉ SEMSEY KLÁRA 1998. János evangéliumának magyarázata. In: *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. 3. köt. Kálvin Kiadó, Budapest. 101–153. o.